

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

előfizetési pénsek és a kiadás körülírt pénzeszközök
valamint a lap szerkesztéséről ill. az
minden közzétételre előzetes engedély szükséges.

Hírdetéseket levelek csak ismert beszéltől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben háshoz hordva vagy vidéki postán küldve	
Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábsopositor egyszeri beiktatásáért 50k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttór 4 hasábsopositorát 20 kr.
Hirdetést vagy roszamat magában foglaló
mjdonság sora 50 krajcsár.

XVII. évfolyam 1890.

Debreczen. Csütörtök Aprilis 24.

80. szám.

A Csokonai-kör.

A magyar irodalom uttörő bajnokának: Csokonai Vitéz Mihálynak nevét irta zászlajára, a debreczeni társadalom intelligenciájának az az egyesülése, mely alszkuló közgyűlést vasárnap fogja megtartani.

Hogy miért keletkezik ez a kör Csokonai nevének aegise alatt, azt talán felesleges is elmondanunk. Debreczen városának mindenkor egyik büszkeségét fogja képezni, hogy az a költő akinek dalaiból először érzett ki a nemzeti génius ihletése, aki először mert lépni a külföldi irodalom majmolásának letaposott ösvényéről, s hallgatva magyar szíve, magyar lelke sngallatára megteremtette a nemzeti költészetet, s alapját rakta le annak a fényes palotának, melyet azután Arany, Petőfi, Tompa és Tóth Kálmán tetőztek be, — hogy ez az első, minden ízében magyar költő: Csokonai Mihály — debreczeni ember volt.

Itt, ebben a legmagyarabb városban szívta magába az anyai ittel együtt, faja, hazája iránti szeretetét. Itt látta nyilvánlni nyelvben, szokásokban, erkölcsökben a magyaros szellemet, itt hallotta a legtisztább nyelvet — itt ébredt öntudatára annak, hogy ha a magyar ember szívéhez akar szólni a költő, ne Werther keserveit szedje rimembe, de daloljon a magyar ember örömeiről, bánatáról, s adjon azoknak az érzelmeleknek kifejezést, amiket a magyar ember érez.

Ez a föld ez a nép, ez a város adta a magyar irodalomnak Csokonait, s erme mi debreczeniek mindenha büszkéek lehetünk.

Itt született a zúgós-utcai kis házban — itt nyugszik a hatvan-utcai nagy temetőben — lakóházán emléktábla, hamvai fölött vaspiramis, szobra pedig ott áll az emlékkertben, arcczal a vén kollégium felé fordulva — s mintha azok az érczvonások mosolyognának, mintha az ajk mondaná néha: ugye elkergettél öreg, mégis visszajöttem!

A szóltan, néma emlékelek helyett, melyekkel Debreczen eddig áldozott nagy fia emlékének — most teremti meg szeretetének és tisztelésének azt a legkezebbben szóló jelét, mely amellett, hogy nagy fia iránti kegyeletéről fog beszélni, másrészt társadalmi műveltségének, irodalomseretetének, s a nemesebb irányu haladhatás tényezőinek meglételéről fog tanúbizonyoságot tenni.

Igazi, őszinte örömmel üdvözlöljük a megalakuló Csokonai-kört, mert általa városunk szellemi életében egy örvendetes fordulat beállítását várjuk.

Rendelkezünk mindama anyagi eszközökkel melyek hivatta vannak a szellemieknek életet adni — csak az érdeklődést kell felébredtetni az emberekben, a lelkiismereteket, s a társadalmi együttélés, a közjó érdekében válvetve való működés — s mindama dolgok iránt melyek egy művelt, a kor színvonalán álló, irodalmi s művészeti czélok iránt érdeklődő, erőteljes társadalmi életnek bázisát képezik.

Zászlóbontás lesz vasárnap — hiszszük, hogy a zászló alatt ott találjuk városunk egész szellemi intelligenciáját. Hiszszük, hogy ott találunk mindenkit aki csak szívén hordja városa szellemi élete emelésének eszméjét, s aki büszke akar lenni arra, hogy valamint ez a város adott lételt az első véreből való vérű magyar költőnek, ugye ez a város ad lételt az első nagyobb szabású vidéki iro-

dalmi társaságnak, mely még egyrészt tagjai működése által intenzív s maradó befolyást fog gyakorolni a város szellemi életére, s a holt erekbe elevenen létkető vért fog önteni — másrészt az egyedüli irodalmi központtal: a fővárossal szemben — büszkén fog hivatkozhatni saját kisebb, de a maga körében csak olyan jelentőségűteljes, sőt hisszük, hogy eredményeiben kifelé is ható — irodalmi társaságára.

És míg az a maroknyi por kint a hatvanutcai temetőben, a nagy vaspiramis alatt lassan-lassan összevegyülve a föld sárga homokjával, új életet ad az ébredő tavasz fűszálának, kis virágjának, s megtermékenyíti azt a sivatag földet melybe elvegyül, s a sir fölött buja tenyészetnek ad életet — addig a költő szelleme belopódzik ide közénk álmlunkból, ébreszt, tette serkent, és elhozza hozzánk is a szellemi élet tavaszát — s kinyitja itt is annak virágait.

V. Gy.

A képviselőház igazságügyi bizottsága le-tárgyalta a királyi táblák szétosztásáról szóló javaslatnak a táblák székhelyére és beosztására vonatkozó szakaszait. A székhelyek — mint már tegnap írtuk — két csoportban vétettek tárgyalás alá. — Az első csoportnál Győr és Szombathely között keletkezett élelkebb vita. De 3 szavazattal 9 ellenében a bizottság elfogadta az eredeti tervezetet. — Ezután tárgyalás alá vétették a kir. táblai székhelyek második csoportja. (Debreczen, Nagyvárad, Kolozsvár, Szeged, Temesvár, Maros-Vásárhely.) Bokros Elek kívánatosnak tartaná, hogy a zilahyi törvényszék területe a nagyvárad, a beregszászi törvényszék a debreczeni kir. táblához csatoltassék, Bokros Elek Aradot is pártolta, ugyszinte Chorin Ferenc is. — Szilágyi miniszter kiemelt, hogy a kérdésnél mindenekelőtt tisztába kell jönni azzal, hogy Temesvár vagy Várad helyett állítassék-e fel Aradon a főtörvényszék? Mindkét esetben a közelségi s közlekedési viszonyok indokolták tenék, hogy a dévai törvényszék területe Aradhoz csatoltassék. De hogy lennének ez esetben az erdélyi részek? Az erdélyi részekben vagy csak egy kir. tábla volna szervezhető, mely személyzetére, ügyforgalmára nézve elég nagy, de területére nézve, miután 950 négy-szög mértfölddel nagyobb volna, határozottan helytelen volna igazságügyi szempontból; vagy ez a tábla nem azon szempontok szerint volna meghatározva, mint a többiek. Ha ellenkezöleg, a dévai törvényszék területének levonása után megmarad részre két kir. tábla szervezhetnék, azok minden valószínűség szerint ügyforgalmukra s személyzetükre nézve igen kicsinyek lennének. Ha pedig ez elesik, akkor azon területen, mely Temesvár kerületéhez van sorozva, hozzávéve még az aradi törvényszékét is, inkább Temesvár a központ, miután a hat törvényszék közül ötnék Temesváron át kellene Aradhoz jutnia. Ha pedig Aradot Várad helyébe akarnók tenni székhelynek, ugy az ide sorozható terület aránytalanul túlnyomó részének központjánál Váradot kellene tekinteni. Elismeri szóló, hogy az a beosztás Aradra nézve előnytelen s részéről egy jobb, elfogadhatóbb propositio elől nem zárkózik el. Különbön szíves készséggel elismeri, hogy Arad önérejből a legfejledebb, virágzó városok közé tartozik, s mindannál fogva, a mi a városi élet tényezője, főtörvényszék elhelyezésére, mint város minden tekintetben alkalmas. — De ettől eltekintve, a mások által is érintett szempontoknak tulsúlyt kellett adni. A bizottság erre változatlanul megszavazta a törvényjavaslatnak a kir. táblák második csoportjának székhelyére s területi beosztására vonatkozó részét. A bizottságban Debreczen ellen senki sem tett kifogást.

Külföld.

Bismarck-vita. A németországi sajtó ismét talál egy kinos thémát, melyet hosszasan és meglehetősen idegességgel tárgyal. Egy hamburgi lap ugyanis, melyet a volt-kancel-

lár sugalmazott lapjának tartanak, csipős megjegyzések kíséretében bírálta gróf Caprivi kancellár beközönlőjét a porosz képviselőházban. E czikk nagy port vert föl a német sajtóban, mert Bismarck herceg továbból eredetnek vélték, bár a lap kijelenté, hogy a herceg sem nem írta, sem nem sugalmazta. De hozzá tette, hogy Bismarcknak teljes joga van véleményét nyilvánítani, sőt eszeágában sinos azt elhalgatni, ha szükségesnek tartaná. Erre legközelebbi alkalma a porosz uralkházában lesz, később meg a birodalmi gyűlésben, hová bizonyos idő elteltével mandátumot fog eivállani. Természetesen a sajtóval való összekötötteseit sem fogja teljesen megszakítani, mert nem mondott le arról, hogy érintkezék a közvéleménnyel és azt befolyásolja: E nyilatkozatot e németországi lapok nagyon sokfélekép magyarázzák. Van, a melyik helyesli Bismarck szándékait, a „Voss. Zeitung“ inti, vessen magával számot, mielőtt felveszi a keztyűt, a „Kreuzzeitung“ és a többi konzervatív lapok Bismarck ellen fordulnak, ajánlják, hogy éljen ép oly visszavonultan mint Moltke és várjon, míg a császár tanácsait kéri, óvakodjék „civil Wallenstein“ lenni. Több oldalról hiszik, hogy Bismarck már pénteken meg fog jelenni az uralkházában, hová Caprivit szintén várják. Olyan hír is szárnyra kelt, hogy a herceg nyílt opozitót kezd a kormány ellen, de ezt nem tartják lehetőnek. Bismarck herceg, ki friedrichsruhei magányában jól érzi magát, nagy kiandulásokat tesz és a látására özönlő idegeneknek barátságosan köszön, sőt néha szóba is áll velük, a sajtó e lármájára bizonyára nagyot szí pipájából és kedvencz mondásával: „nyomdafestékes papiros“, csavarja össze a lapokat fídbuszának.

Katonai hírek Oroszországból.

Jól értesült helyről írják nekünk a „Pester Correspondenz“ utján: A végtelen kiterjedésű s parlament nélküli orosz birodalomban katonai intézkedésekről írni vagy beszélni nem szabad. Az ottani napi sajtó csak annyit közöl, a mennyit a rendőrminiszter megenged, és ez többnyire közömbös dolgokra vonatkozik, melyek iránt senki sem érdeklődik.

Mindazonáltal a múlt év végével nagy mérvű és fontos változások történtek, melyeknek éle Ausztria-Magyarország és Németország ellen lévén fordítva, végre mégis kitűdtek.

Ugyanis az orosz fővezénylet most, béke idején, oly intézkedést hajtott végre, mely más hadseregnél közvetlenül az általános mozgósítást szokta megelőzni, de különben is Oroszországban eddigelé még soha sem fordult elő. A márczius 21-ki császári prikáz (parancs, elrendeli a magán fogatok és szekerek felhasználását az ugynevezett hadiszállítási társaságoknál. Minden egyes hadiszállítási társaságban négy napra való kenyeret, 8 napra való sőt, teát és czukrot, nemkülönbön 1600 ló számára három napra való zabot továbbit. Eddigelé 53 gyaloghadosztály, 12 gyalog-tartalék hadosztály és 22 lovas-hadosztály számára 160 „hadiszállítási“ — 41.600 szekér 83.200 igás lóval — lön beosztva s így a sereg mozgósításához megtörtént az utolsó és egyszersmind a legfontosabb lépés. Ezen rengeteg szekér- és lőtömeghez a prikáz értelmében mindenféle kocsisok és fuvarosok alkalmazandók, míg a felügyelettel megbízott tisztikart a békeállományu és tartalékos tisztak adják.

Oroszország tehát, ha egyebet nem, de annyit mindenesetre tanult a maga kárára, — valószínűleg pedig az utolsó törökhadjárat alkalmával, — hogy szekérszét nélkül nem igen mozoghat.

Nem kevésbé fontos a kaukázusi tartalék felállítás. Miután a Kaukázusban állomásozott serezek már két év előtt a lengyel határszélékre küldettek, Bariatinsky herceg katonai és polgári kormányzó tanácsára, a Kaukázusban 12 tartalékredez szerveztetett. A szükséges emberanyagot a birodalom minden részéből szedték össze, a ben szülöttek teljes mellőzésével. Nem kevesebb gondot fordítottak a különféle várakban és erődített helyeken állomásozó csapatokra. — E czélra a tartalék seregből egyelőre még 25 zászlóalj jutott Nowogeorgiewsk- (a Visztula mellett), Brestz, Litewsk- és Kronstadt Varsó-, Ottovecz-, Kowno-, Iwangorod-, (a

Visztula m.) Sweaborg-, Wyborg-, Kertes és Szebasztopolba. Mozsogítás alkalmával e helyekre minden egyes század mellé egy egész zászlóalj fog jutni.

Az orosz hadsereg ezen külön várbeli gyalogsága kizárólag csakis a vár szolgálatban gyakoroltatik. E czélra a várvédelem műszaki teendőre nézve is nyer oktatást. Így pl. Nowogeorgiewsk várában (a Visztula mellett) az ottani 4 gyalogzászlóalj márczius 10-én este 8 órakor egy, hat 42 m. m. ágyú számára való védgát építéséhez kezdvén, ezt hét óra alatt tökéletesen be is fejezte, ugy hogy a tüzelést hajnalban megkehdhetett nyitni. Magától értetődik, hogy ezen csapatok nem csak a védelmi, hanem a támadó, vagyis ostromháboruban is használhatók.

Eddigelé a finnlandi nagy hercegségből csakis gyalogsági ujonczok szedettek. — Tavaly óta már egy finnlandi dragonyos erreddel szaporították a lovasságot, sőt arról is van szó, hogy legközelebb finnlandi tüzezeredek fognak felállítani. Mindez oda mutat, hogy a német tartományok ruszifikációját a hadkötelesek révén akarják keresztülvinni.

Nem kevésbé meglepő a 2-ik dóni kozakosztálynak már 1889 ápril elején elrendelt, de sokáig függöben tartott felállítás. Egyelőre ezen osztály Cselimgjevben (Charkovi kormányzóság) állomásoz, mi oda mutat, hogy annak idején valamelyik délnyugati hadtesthez fog beosztani. Ezen újabb felállítás nyomán a dóni kozakság két ezreddel, a kubáni kozakság egy ezreddel, a tereki és uráli kozakság pedig hat-hat szotnyával (századdal) szaporodott, a mi körülbelül 25.800 embert tesz ki.

A birodalom déli részeiben felállított óriási lovassági tömegeknek lóállással való ellátása a tél folyamán sok nehézséggel járt és az odessa-kischenevi vasút nélkül még tiszszeres áron sem lehetett volna a szükséges szénát, zabot és szalmát előteremteni, melyet többnyire angol, francia és olasz kereskedelmi hajók szállítottak a Fekete-tenger külföle kikötőiből.

Miklós Nikolajevics nagyherceg, a lovasság főfelügyelője, nem hiába vette fel ama kérdést, vajlon mi történnék, ha valamely ellenséges hajóhad Odessát ostromzár alá venné? E kérdésre kétféle felelet képzeltető nem lévén, az orosz lovasságnak csakis az ellenség földjén kellend magáról gondoskodni.

A múlt évi november végén híre járt, hogy az orosz fővezénylet a tábori tüzezséget dandáronkint két ütleggel megszaporította, mi által egy gyaloghadosztálynak 48 ágyú helyett 64 jutna. Ha ezen híre csakugyan valóult, akkor az orosz tüzezség teljes létszámának egyharmadával szaporodott. Ez esetben a német tüzezség, melyet a francziák szám szerint már régen túlhaladtak, a harmadik sorba kerülne.

Az elhatározás sokáig már csak azért sem késhet, mivel a birodalom déli tartományai, hová a hadsereg sulypontja négy év óta elhelyeztetett, a folytonos beszállások és egyéb hasonló terhek elviselésére már nem képesek. Állandó laktanyák építése nem segítene e bajon, eltekintve attól, hogy ez finánciális tekintetből a lehetetlenségé közé tartozik, de különben is a sereg mozgékony-ságát veszélyeztetné.

Mindzeket folytán a czár kénytelen leend seregét, vagyis ennek nagyobb részét visszavonni éjszak felé. Egyelőre az ily elhatározásnak még nem venni észre nyomát, sőt sok jel oda mutat, hogy a háboru eshetőségét nagyon is valószínűnek tartják.

Igazságügyi pölot.

Debreczen Apr. 28.

A kir. táblák szétosztásáról benyújtott a törvényjavaslat — s az igazságügyi szakbizottság azt általánosságban elfogadván, a részletek is tárgyalás alatt állanak. A tizenegyre javasolt tábla között a budapesti után, egy terület, mint népességre nézve nyomban sorakozik a debreczeni, miből azt kell következtetnünk, hogy északkeleti Magyarország azon nagy területe, mely Debreczen székhely kérdése mellett oly imponzans lelkesedéssel szállott sikra, figyelmen kívül semmi képen nem hagyható; s a jövőben hasonló kérdések felmerülésénél megleszünk talán kímélve ama szánalmas látványtól, hogy egynemely jó akaró testvérünk indo-

kolatlan irigykedés által vezérelve, vakdühben inkább helyezte volna ez ország rész tábláját Piri-Pócsra, mint városunkba.

Sepergesen kiki a maga háza előtt. Mert e terület nagyságából még más is joggal következtethetünk. Azt t. i. hogy a tizenegyedik tábla semmi esetre sem Debreczen kedvéért lett creálva, a mellözötték közt a legcompetensebb Arad rovására — Temesvár és Nagyváradért, mely két, különböző okokból előnyben részesített város osztozik a derék derék Arad örökén.

Utána vagyunk a küzdelemnek, melynek heves láza közben nem volt sem időnk, sem kedvünk a más bajával behatóbban foglalkozni, s minden figyelmünket saját és egy óriás vidék legfőbb érdekai vették igénybe — nem lehattunk annyira önzők, hogy a fentebbi nézetünket, habár utólagosan is, kijelentsük. S ezzel be is fejezhetnők a külügyekbe avatkozást, annyival inkább, mert van elég dolgunk saját közvetlen befügyeink rendezésével is. Mindenek előtt tehát azon irányban emeljük fel intő szavunkat, hogy hű óhajaitainknak közel teljesedése, a városunkra támaszkodó nagy vidék érdekeinek jogos kielégítése, ne súlyoszen bennünket a jóllakott sarkány tértelenségébe, s ne csak újabb veszély láttára lépünk actióba, hanem munkálkodjunk szakadatlan tevékenységgel a megkezdett mű teljessé tételén.

S ez kötelességünk önmagunk, városunk jól felszerelt érdekében, kötelességünk azon nagy ország rész lakossága iránt, mely elégtel büszkeséggel tekinti kedves városát, Debreczen mellett fölkelésének dicső eredményét s végre elengedhetlen kötelességünk az igazságügyi kormányzat s az általa városunkba helyezendő felsőbb bírósági testület iránt is, hogy a bennünk vetett bizalomnak megfelelően s hogy a hozzánk fűzött reményekben ne csalódjának.

Mert nem elég az üdvösségre szívesen hívni a vendéget, lelkesedéssel üdvözölni, azt érkezéskor, hanem gondoskodni kell arról is, hogy nálunk kellemes otthon találjon s életszükségletei oly mértékben elégítessék ki, hogy fölön k soha többé el ne kívánkozzék. S ezt úgy érthetjük el, ha főként az igazság szolgáltatás különböző intézményei számára első sorban is korszerű s Debreczen város méltóságának megfelelő hajlékot nyújtunk.

Tagadhatlan, hogy városunk már eddig is nagy áldozatokat hozott a helyi igazságszolgáltatásnak, évtizedeken át tekintélyes összegekkel járultak a kir. törvényszék, bíróság és ügyészség lakbéréhez; ezt megfogja, meg kell tennie a jövőben is és pedig mint kir. táblai székhely az eddiginél még fokozottabb mértékben.

Erre kötelez bennünket az adott szó, mert ingyen ajánlottuk fel a kir. tábla részére szükséges helyiségek előállítását s Debreczen városának adott szava — egyenlő a tettel.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Nyilatkozatok Nagy-Disznódon.

Nem a mennyek nyilatkozásáról van szó. S korunk profán szatirikusai még tolluk hegyére merik tűzni az embert, ki alaptalanul megátadott becsülete védelmében a nyilvánosság előtt nyilatkozni mer!

Eösházy Aladár, a mint elkészült reggeli toilletével, szájaiba illatos hosszú szópókájú cigarettét dugva, evező léptekkel indult neki az aszfaltnak és fujta a füstöt a járkelők orra alá.

Kohn Mór, vész és rövidáru üzletlajdonos és cégfőnök nem éppen kőszáli temettel, de annál inkább görbe lábszárakkal festői állást foglal el az olesobbnál olesőbb kendőkötő találékonyan komplikált kirakat előtt.

Eösházy Aladárnak eszébe jut, hogy a görbe lábak kevésbé felelnek meg az esztetika elfogadható szabályainak, mint az egyenesek, s mivel pedig e Kohn Mórnak lábai nem takarják el a választott néptől való származását, őseihez méltó hanyavetiséggel kezdi fixirozni a szerencsétlen lábszár idomokat, mely műtét mindenesetre a cégfőnök méltóságából vesz el tekintélyes részt.

Az Eösházy manőverjét a Khon intervívija szakítja félbe, az iránt, hogy nincs beleegyezésével az általa folytatott műtét, mely arrogáns fellépés Eösházyban fortyantja fel a p-zsgó vért. Hatalmas argumentumu pofonnal vágja vissza a bibliai alapon álló intervívót, melyre Khon hősies futásnak indul a rendőrséghez. Ott hivatalosan láttelezteti balacra színét és büszkén, de még görbébb lábakkal lépdel vissza a vászon és rövidáru üzletbe (Perczuteza 217 szám, a „Hizlaló“ szállóval szemben.)

Tehát e kérdés felett vitázni vagy csak annál időzni is tovább nem lehet. De a módok, a kivétel czélserűsége felett okoskodni s azzal foglalkozni annál inkább helyes dolog.

Mert csak nem lehetetlen, hogy előljáróságunk böles belátása az eddig követett rendszert, a bérfizetést továbbra is fentartani s örök időkre állandósítani kívánja s azon már eddig elfizetett közel 100,000 frt sorsára akarjon juttatni újabb százszázakat.

Ez ellenkeznek a jó gazda helyes számításával, mely soha sem hagyja figyelmen kívül, hogy az okserűen befektetett tőke, — ne csak gyümölcsözök, hanem egészben vagy legalább részben a tőke is megmentessék. Ha mi az eddigi rendszert követve, a bérfizetést tartjuk fen s a jelenlegi 5000 frt évi összeg helyett jövőre 10,000 forintot fizetünk, 50 év alatt fél millió frtot adunk ki s még mindig ott vagyunk, a hol elkezdettük s folytathatjuk akár a világ végéig. Míg ellenben, ha okserű tőkebefektetéssel épületet állítunk elő s az évi bérösszeget annak törlesztésére fordítjuk, 50 év múlva a város ingyen tulajdonába jut egy százszázakat érő palotának, mely bér- és tehermentesen fog szolgálatára állani a jövő nemzedékeknek.

Igen megfigyelésre méltó és semmiesetre nem időszertűlen e kérdés, a midőn éppen most van szőnyegen a városi milliós kölcsönök fővétele és conversioja, mely a szerint létesíthető, a mint annak keretébe az eddig felvetettek kívül, egy igazságügyi palota felépítésére fordítandó összeg is combinációba vétetik.

Ajánljuk e fontos ügyet az illetékes körök jóakaratu figyelmébe, s kívánjuk, hogy mielőbb büszkén emelkedjék az igazságügyi palota Debreczenben!

Komlossy Arthur.

Morzások.

— I n n e n o n n a n —

A pangó magyar irodalom emelésének mindenesetre leghatalmasabb tényezője az akadémia. Igységzik is oly irányú irodalmi felolvasásokkal hatni a nagy közönségre, melyek megismertessék vele a nemzeti irodalmat, s ébresszék fel benne az iránti lelkes érdeklődést. Ugyancsak ez a czélja van kiadványaival is, melyek, elég szőgyen a magyar közönségre, olvasatlanul s felvágatlanul hevernek az Akadémia padlásán, s mindössze egy hasznót hajtának: pusztítják az egereket, melyek a vaskos föliások és vékony fűzetkék falatozása közben élettelenül hullanak szerzetészt.

A legutóbbi ülésen a következő általános érdeklő irodalmi felolvasások tartottak: „A nagy lengési idők méréséről“ „A salétrom térfogati meghatározásáról“ „A harmadgyökvonásokról“ . . .

Kiadja pedig: „A kuvasz és csuvasz nyelv magánhangzóit“; a „Biblia legújabb fordítását“ és egy óriási műgondallal írt értekezést arról, hogy Milton „Elvesztett paradicsomában“ hányszor fordul elő a „paradicsom“ szó.

Ez utóbbit különben tévedésből néhány gazdasszony megrendelte, azt híven, hogy a paradicsom szősz-ról, lesz benne szó. A többi

kiadványok kizárólag egerek irtására használtaknak.

Az ellen azonban határozottan tiltakozunk, mintha ezen egerek sem bírnák megemészteni ama érdekes munkákat, s azok folytán hullanának el — mert egyik döglött egér felboncoltatott s constatálattott rajta, hogy szüleitől öröklött „gerinczagy-aszály“-ban szenvedett s az élvezett tudományos munkák csak sietteték halálát.

Valjon ez az egér-ur küldött-e halála előtt fekete keresztet névjegyvet valamelyik egér-asszonyához, mint az Ibsen „Rank“ orvosa?

Itt történt Debreczenben a járásbíró előtt. A panaszos fél nagy feneket kerítve, előadja a maga dolgát.

— Hát instálom, ekkor azután odajött egy zsidó és elkezdte az istenemet szidni.

— Honnan tudja, hogy zsidó volt, — kérdi a vádlott ügyvédje.

— Ah, kérem szívesen, megismerem én ezer ember közül is.

— Megismeri? — kérdi a bírő.

— Meg.

— No hát majd meglátjuk. Hát ki az itt közöttük.

— Ne tessék engem bántani, kérem alásan, — szabadkozok az ipse.

— De csak halljuk, — sürgeti a bírő.

Egy ideig hallgat az atyafi, azután rá mutat az ügyvéd urra.

— Hát tisztesség szőlván nem esik, az üdvégy urnak izraelitául tetszik kinézni!

Két úri ember sétál a nagyerdőbe vezető karosoron. Az egyik úgy látszik idegen, mert nem tudja a helyi szokásokat, hogy itt a karó faszába megy.

— Miért vannak itt két oldalt leverve ezek a karók?

— Ponyvát huznak a tetejére és sátozt csinálnak végig az egész uton . . .

Nem is olyan rossz gondolat. Ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

Egy kis színész nő dicsekszik a minap egy gavallérjának.

— Higye el nekem mindenben jó izlésem van.

— Elhizsem, de nem látom.

— Miért? hogy magával beszélék.

— Hallottad, hogy Viki házassodni készül? tracesolja a szép barna asszonyka — a szép szőke asszonykának.

— Bolond fiu — mondja elgondolkozva a szőke asszonyka — hát mi szüksége van annak arra, hogy megházasodjék?

Színészeink tegnap zártkörű előadást rendeztek. Csak a társulat néhány legjobb barátja s a rokonok és ismerősök voltak jelen mintegy 20—30 an. A mulatság a lehető legfelszűrt volt. A színpadon bohózkodtak, s a nézőtérben a publikum egész kedélyesen nyilvánította tetszését vagy nem tetszését. Szőlván fesztelen kedélyes mulatság volt, melyen csak az nem mulatott jól, a ki abban a színpadon töltötte el egy pár órát.

Jó lenne sőt és bort is fogyasztani előadás közben, s a dohányzás is megengedni, hogy az orfeumi hangulat teljes legyen.

Julius.

üzletéből kibóbt vagy tetteges kézintéssel bántalmazott volna, nem felei meg a valószínűságnak, sőt az ezt alítottak tudva nem igazat terjesztőknek bélyegzem.

Nagy-Disznód. Datum.

Eösházy Aladár.

Mint rendesen szokás, e nyilttér a titt is ott diszlik a petitorsos figyelemzetés: E rovatban közlőttekért nem vállal felelősséget — a szerk.

Hasonlóképen mindkét lap következőnapj számában a tegnapi üzleti nyilttér rovat helyét, melyben Kohn Mór „a legdusabban felszerelt és tavasi időnyre a modern kor legmagasabb igényeinek is teljesen megfelelő, vászon, kreton és mosókelmek, valamint Ocasio tapestry-szőnyegek és elegáns női napernyők 1 frtől feljebb nagyválasztékban, — raktárát ajánlja a nagyérdemű közönség figyelmébe, — ma az alábbi nyilatkozat foglalja el:

„Nyilatkozat.

A helyi lapok tegnapi számaiban Eösházy Aladár ur azt állítja, hogy üzletemből nem dobtam ki: én kijelentem, hogy nekem az ő tagadásához semmi közöm, azt azonban állítom, hogy a nevezett urtól ok nélkül kapott orvponért feljelentésemet megtettem a rendőrségnél.

Nagy-Disznód. Datum.

Khon Mór.

Erre válaszul másnap két czilinderes ur: Somváry Loránt és Temetvényi Oszkár megjelentek a Khon Mór üzletében és nyilatkozatáért elégtételt kértek az Eösházy Aladár ur nevében és segédei megnevezését kívánták. Erre Khon Mór hamisíthatlan fagyos humorral mutatta be a pudli mellett szolgáló Politzer Miksa és Goldman Jakab urakat, valamint pótlékul a kis Spitz Náczi, ki egy hosszú létrán felmászva alig látszott ki a nagy trikó és piüss csomagok közül.

Napi hírek.

— A diák majális iránt olyan nagy az érdeklődés városszerte, hogy bár a meghívók még szét sem küldtek, máris reklamálják a meghívókat. Meg is érdemlik a derék fiúk, hogy tervezett mulatságuk a legjobban sikerüljön, mert teljes igyekezettel s buzgalommal dolgozik a száztáru rendezőségén kívül az egész diákság. Az öreg Dobost virágdiszbe szándékoznak öltöztetni s a theologus tagok már is könyörögnek egy kis alkalmas jó időért, a miben bizonyosan Debreczen és három szomszédos vármegye minden szép lánya is erősen segítségükre lesz nekik.

— A ref. konvent tegnap előtt fejezte be tanácskozásait. Kun Bertalan püspök és Tisza Kálmán elnököltek. Először az iskolai ügyi bizottság jelentését olvasták fel a görög nyelv tanításának kérdésében. A bizottság a görög nyelv tanításának fontosságát fejtegetve feltűnőnek találta, hogy a közoktatásügyi miniszter nem értesítette reformteréről a gimnáziumokat fentartó ref. egyházat. Ezért a bizottság azt javasolta, kérje fel a konvent a minisztert, hogy a görög-nyelv tárgyában hallgassa meg a ref. egyház véleményét is, mielőtt elhatározó lépést tenne. (Az iskolai ügyi bizottság jelentésében foglalt panaszok kevés az alapja, mert, rég köz tudomásu és hettő óta hivatalos tény is, hogy a miniszter javaslata nem terjedt ki a felekezeti intézetekre, melynek fentartói belátásuk szerint követik a példát vagy nem követik.) A konvent azt határozta, hogy mivel a törvényjavaslatot a miniszter már benyújtotta, nem tárgyalhatja az indítványt, de a maga idejében megteszi a saját jogkörébe tartozó intézkedéseket. Ezután elhatározták, hogy az államügyelt kéri ref. gimnáziumok kérvényeit nagyobb részt pártolólág terjessék a kormány elé. Delután is tartottak ülést, melyen az egyházaknak és lelkészeknek nyújtandó seelýösszegeket állapították meg. Egyházaktól 387, lelkészektől 310 kérvény érkezett. A konvent este nyolcz órakor az elnökök éltesével oszlott szét.

— Debreceni nagyvásár. Évtizedek óta nem volt oly kielégítő vásár városunkban, mint a legközelebb lefolyt György napi. A kereslet nagy volt, az árak kielégítők. Külföldi és vidéki kereskedők nagy számmal jelentek meg a vásáron. Behajtott: ökör 2720, tehén 1870, borjú 1621, bika 73, bivaly 21, összesen 6105 szarvasmarha. Ló 1920, csikó 130, mén 21. összesen 2071. Jul. 20,000, sertés 90,000 drb, melyből 50,000-nél több a vasuton szállítottatott el. A vásár oly élénk volt hogy ha kétszer annyi jószág hajtattott volna is fel, jó áron kelt volna el.

— Eljegyzés. Lindenfeld József ur adonyi kereskedő eljegyezte Emerich Irma k. a. t Debreczenből.

— Halál munka közben. Vértesi György 45 éves napzsamos a Bundi Imre új osztása föláján, a tanya épület lebontása alkalmával, a rozsaút fal oly szerencsétlenül dült rá, hogy őt egészen összezúzta. — Azonnal a kórházba szállítottott, hol azonban néhány óra múlva meghalt.

— A Miklóstutca kövezése. Czégely Ferenc ügyvéd, M a t e r n y Lajos ág. ev. lelkész és több miklós-utcai háztulajdonos kérvényt intéztek a tanácshoz, hogy utazójuk torkolatánál lévő cyclopskőburkolat koczkakőburkolattal cseréltessék ki, s hogy nekik új gyalogjáró készíttessék. A tanács méltányolván e kérelmet, elhatározta, hogy a Miklóstutca elején lévő kocsitút még ez év folyamán

Nevezett két ur aláírásával azon nap következő nyilatkozat jelent meg a helyi lapokban:

„Nyilatkozat.

Ma, mint Eösházy Aladár ur megbízottai, felkerestük Khon Mór urat, hogy elégtételadásra szólítsunk fel, de ő lenéző szarkasztikus gunyfal mutatta be boltoz ségedeit párbaj ségedéi helyett, mely ő hozzá illő sértésért az által veszünk magunknak, más hiányában elégtételt, hogy Khon Mór urat és ségedeit nem tekintjük sem megbízónk, sem a magunk nevében embereknek.

Nagy Disznód. Datum.

Somváry Loránt,

Temetvényi Oszkár,

miut Eösházy Aladár ur megbízottai.

Következő nap az alábbi nyilatkozatok láttak nyomdafestéket a lapokban:

„Nyilatkozat.

Somváry Loránt és Temetvényi Oszkár urak, mint az Eösházy Aladár ur ségedei, tegnap cégfőnököm, Khon Mór ur üzletében jártak lovagias elégtételkérés végett, mely alkalommal engemet a nekik történt bemutatások, daczára, hogy én fent a plafon közelében üzleti ügyben elotlagoltam voltam, lenéztek és szőra sem érdemestettek. Nevezett urak eljárását a művelt bevásárló közönség ítéletére bízom.

Nagy-Disznód. Datum.

Spitz Náczi,

tanoncz.

Hasonló nyilttéri czikk jelent meg pár nap múlva a réalánoda I. osztályu növendékei tollából:

„Nyilatkozat.

Alólirottak megbántva érezzük magunkat az által, hogy volt tanulótszunkat Spitz

szobbi koczakóval burkoltassék ki; s ha ez a kőanyag elég nem lenne, a burkolás jövő évben tokaji koczakóval folytattassék. — A gyalogjárót illetőleg pedig határozottat, hogy mihelyt a péterfia, hatvan- és anna-utcai gyalogjárók készen lesznek, a Miklós-utczára kerül a sor.

— **Köszönet.** A megboldogult férjem Májor Antal vasuti raktárnoknak temetésén résztvevő közönség, és különösen a vasuti állomás főnöke és a hivatal személyzete meg tisztelő és példás részvétük által, sulyos betegségemmel is terhelt gyászom enyhítéséért fogadják hálás köszönetemet, özv. Májor Antalné sz. Csurka Zsuzsanna. (Emke.)

— **A debreczeni lótenyész bizottság elnöke Nánássy Ferencz ur** is megkapta az új földmívelésügyi miniszter gr. Bethlen András azon terjedelmes s széles körökben nagy örömmel fogadott leiratát, a melylyel a hazai lótenyészés emelésének módosított felelt való tanácskozásra hívja össze május 5-dikére a lótenyész bizottságok, a lovaregylet, a magyar és erdélyi gazdasági egyesületek elnökeit s mindazon hivatalos közegeket, kik feladatuknál fogva az ügyek vezetésében akár közvetlenül, akár közvetve befolyani hivatottak. — A miniszteri leirat elismeréssel szól lótenyészésünk fejlesztése érdekében eddig tett intézkedések és áldozatok sikereiről; azonban meggyőződése az, hogy a lótenyészési ügyek kezelésének jövőndi időszerűsége, a melyben eddigi intézkedéseink alapja nyugodott, most már bővítendő, országos lótenyészési ügyünk továbbra is terjedő előmozdítása céljából messzebb ható intézkedésekről kell gondoskodni, a melyek az életből merítettek, az életre építettek legyenek. — A miniszter által összehívott országos anyakez feladata lesz, miután a földmívelésügyi miniszterium illetékes osztályának az ügyek minden ágára kiterjedő s mindezeknek igazgatását, kezelését kimerítően tárgyaló jelentését meghallgatta: az eddig követett eljárás módosítását bírálta alá venni, ezeknek esetleg tapasztalt hiányait feltárni, az észlelt hiányok miként történendő pótlása iránt nyilatkozni, a miniszteriumnak a jövőre néve előterjesztendő tervezetét behatóan mérlegelni s úgy ezek mint az értekezlet egyes tárgyai által teendő önálló indítványok alapján országos lótenyészési ügyünk jövő vezetésére és kezelésére alapelvet megállapítani. — A debreczeni lótenyész bizottság úgy a gazdasági egyesület is alaposan meghánya-vetette a leirathoz mellékelt tárgyszorozatot, a melyben a tanácsközmányban felmerülő jelentéstétel és a valamennyi a lótenyészés vezetésére és kezelésére vonatkozó kérdés föl van sorolva. — A lótenyész bizottság meg is tette a maga észrevételeit, formulázta kívánságait s a május 5-dikén kezdődő tanácskozásban elnöke Nánássy Ferencz ut fogja képviselni.

— **A külső Gut felújítása.** Török Gábor városi erdőmester részletes tervét és költségvetést dolgozott ki a közlebbi években letarolt guti erdőiség felújítására. A tanács már tárgyalta e tervezetet, de minthogy a nagy árnyak, közel 10 ezer kat. hódás városi birokra vonatkozó s bizonyos tekintetben polgári kaszálókat is érdeklő munkálattól van szó, nem határozott, hanem elfogadás végett közgyűlés elé utasította az ügyet. A tervezet szerint a külső Gut felújítása 2337 hódra terjed, melyből 1465 hód sarjadás által önmagában, 756 hód mesterségesen újították fel; 114 hód különböző okoknál fogva nem nem erdősíthető. A munkálatait az 1889. évi telek-könyvezés alapján fogantatandó. A 756 hód-

ból 507 hód tölgyfészkalással 170 hód tölgyvetéssel és 169 hód akác vetéssel újították fel. A munka 1891 tavaszán venné kezdetét s öt évig tartana, évente 151 hód jönne mesterséges felújítás alá, melynek összes költsége minden eshetőségre kész maximális számítás mellett összesen 23262 frt van fölvéve, úgyhogy minden évre 4652 frtban esik. Ha azonban a makktermés jól beüt s reményelhető alacsonyabb munkárák mellett 15-16 ezen firttal is fogantatandó lesz a felújítás. — A belső Gutra nézve, míg a kaszálók és erdőparcellák határai természetben kitűzve nincsenek, felújítási tervet nem lehet kidolgozni. — Az erdőmester véleménye szerint tagosítás esetén a polgári kaszálók a Gut közepes részén hasítandók ki.

— **Molnár László társulatunk tagja,** — mint részvétellel értesülünk, tegnap este egyik tanyáról hazafelé jövet, a nagy sötétségben kocsija felfordult, s ő a benne ülökkel Hadai Sándorral és Boschettivel együtt kiesett a kocsiból. Ő sérült meg legsúlyosabban, amennyiben balkarján könyökizomrándulást szenvedett. Hadaynak a lába rándult meg — s ő sem jászhatik ma, de az ő sérülése még sem oly súlyos, mint a Molnáré, ki ma egész nap az ágyát őrizte s valószínűleg napokig falköve kél hordania a karját.

— **Munkások közgyűlése.** A bpesti ált. munkás betegsegélyező és rokkant pénztár „debreczeni” előhelye f. év 1890. Aprilis hó 27-kén azaz vasárnap délután pont 3 óraker, a város háza kis taóás termében tartja az idei rendes évi közgyűlést, melyre az előhelyi t. tagok ezennel meghivatnak, kérik minden tag a tagkönyvét igazolásul magával hozni. Kelt helyben 1890. Apr. 24. az előhelyi választmány nevében. Nicht József elnök. Kurian Gyula jegyző.

— **A Debreczen-nagy-károlyi utra,** a közigazgatási bejárás május 8 án fog esszközöltetni. — Az erre vonatkozó tárgyalás nevezett napon az államépítészeti hivatal helyiségében (gyár utca) délután 9 óraker veszi kezdetét. — Az utkiépítésre készített tervek és műszaki műveletek a tárgyalás napjág az államépítészeti hivatalban közzemlére ki vannak téve és azt az érdekeltek a hivatalos szobában megtekinthetik.

— **Népesedés Debreczenben** apr. 13 től 19-ig terjedő héten született ev. ref. (453-464) anyak. t.) 7 év, 4 leány, halva 1 f. év, együtt 8 f. év, 4 leány — 12 (2 törvényes, 1 törvénytelen). Egybekelt 3 pár R. kath. (102-108 anyak. t.) 3 év, 4 leány — 7 (5 törvényes, 2 törvénytelen). Izt. (45. anyak. t.) 1 törvényes f. év, Ag. hitv. ev. (1. anyak. t.) 1 év, 1 törvényes leány. Egybekelt 1 pár. Született összesen 12 f. év, 9 leány — 21 gyermek. Meghalt ezen idő alatt 18 f. év, 6 nőnemű — 24. Ezek közül ev. ref. 21, r. kat. 3.

— **Mit akarnak a nagyváradiak?** A mi jó szomszédaink — úgy látszik: — keveselik az ő királyi táblájukhoz csatolt területet, pedig az három törvényességgel is 980,000 lakost számul 21000 km. kilométer területen. A „Szabadság”ból olvassuk, hogy „illetékes körökben mozgalom indult meg az iránt, hogy Szilágy megyét is a nagyvárad királyi táblához csatolják, a hová tulajdonképpen tartozik is. — A képviselőház elé a tárgyalás alatt konkrét javaslatot foglalt tenni s szeretjük hinni — mondja lap-társunk — hogy ez a jogos és méltányos óhaj is teljesüljön fog. — Mi pedig azt szeretjük hinni, — hogy szomszédaink óhaja nem fog teljesülni. — Nem látjuk be, miért volna a váradiai óhaja jogos és méltányos s miért „tartozik Szilágy megye tulajdonképpen” Nagyváradhoz. — Szilágyvármegyének három negyedrészre — a volt krasznai rész kivételével — Debreczen felé gravitál, vasuti összeköttetései Debreczenhez hozzák közelebb és nem Nagyváradhoz; s magok a szilágy-megyiek is a debreczeni táblához való csatoltatásukat demonstrálták, már pedig maguk a szilágyváradiai váradiaiknál jobban tudják milyen felosztás felel meg az ő érdekeiknek. Zilah, Somlyó és Tasnad városok mind Debreczen mellett nyilatkoztak; míg a váradiai csak egy megyei tisztviselőnek egyéni rokonszenvtől sugalt privát leveléből faragták azt a hamis töké, mintha Szilágy megye Várad mellett foglalt volna állást. — Szélmalom elleni harc lenne a váradiaiktól, ha a törvényjavaslatnak az ő szájuk ize szerint való megváltoztatását forsziroznák. — Szilágyi Desző bizonyára Váradhoz csatolja Szilágy megyét és nem Debreczenhez, ha ezen felosztást megfelelőbbnek találja a decentralizáció céljaihoz. — Az igazságügyi bizottságban is egyetlen hang emelkedett a nagyváradiai óhaja mellett: a Bokros Eleké; de a bizottság többi tagjai nem osztották ezt a kívánságot. — Reményeljük, hogy a törvényhozás sem fogja osztani.

— **A decentralizáció költségei.** A kir. tábla felosztása évenként 245.204 firtal fogja növelni a közterheket, az átmeneti kiadások pedig (helyiségek átalakítása s a hivatalok hurezkodása) egyszerűen 60,000 firta rugának. E szerint az egész reform végrehajtása 1891-ben csak 305.204 firtal rontja meg az államháztartás mérlegét. A személyi járandóságok 189,000 firtal fogják az új II. itéletábránál emelkedni az „ddi-giekhez képest, a mi csak úgy lehetséges, hogy csupán az elnöki és tanácselnöki javadalmaknál lépjen fel jelentékenyen (évi, 97,609 firtal) az eddigi keretét krelávan a vidékre 9 új elnöki, 12 új tanácselnöki állást. A bírák javadalma a decentralizáció után 30.000 firtal kevesebb lesz, mint eddig volt, miután a fővá-

rosban csak 50, vidéken 151 bíró fog rendszeresítettetni. A főügyészségnek úgy szervezettek egyelőre, hogy csak 5 táblai főügyészség éljen fog 5000 firtos javadalmu főügyész állani, a többi főügyészségeket további rendelkezésig hat főügyészi helyettes (három 3300, három 2800, firt javadalommal) vezeti. A költségvetés azonban nem lehet végleges, mert a javaslatban kontemp lált számvevőségi személyzet költségeinek nyoma sincs a — kiadások részletezésénél. Érdekes, hogy a dologi kiadások csak 56.150 firtal terhelik túl az eddigi bitelt s ebből is a java rész irodai költségre, könyvtárra (ami új intézmény lesz) s uti átalányokra esik; e mellett házbér címén az új II. tábla 5700 firtal kevesebbe kerül az államnak mint eddig a két tábla került, mert a székhelyért vetélkedő városok ajánlataikban ingyenes helyiségről bőven gondoskodtak.

— **Biharmegyei hírek.** — A nagyváradi múzeum építésére a l. szert. káptalan és Schlauch püspök 1000-1000, Pável püspök 500, Racsek János nagyprépost 200 firt adományozott. — A városkeresztelyetek eszméje nagyon hódít Bihar megyében. Csak a napokban adtunk hírt a derecskei és b.ujfalui vörös kereszt-egyletek alakulásáról, s most Nagyszalontán is meghamar. megalakul a vörös kereszt-egylet. A járás főszolgabírója: Nagy Márton oly fényes eredményt ért el, hogy ma már mintegy 300 tagja van az egyletnek, köztük több alapító tag. — Közrekerült orgyilkos. Gross községben elfogták Tokaján Juant, a ki néhány héttel ezelőtt Ince Ferencz állami végrehajtót boszúból orozva meggyilkolta. — A b.ujfalui választókerületben a szabadelvű párt gr. Bethler Aladárt léptette föl képviselőjelöltül. — A városi kereskedelmi iskola növendékei Propper N. János igazgató vezetésével tanulmány uton vannak Fiume felé.

— **Színház.** Tegnap színészeink zártkörű előadást tartottak. Alig lézengett egy-két ember a nézőtérben. A színészek túlságos elevenszerű elevenségéggel játszottak — kevesebb lett volna. Szilassy igen csinos Lazuli volt. Ellinger és Loesarekné is jók volt. Az „Örök törvény” mára hirdett előadása Molnár Lászlóknak tegnap este történet hirtelen megbetegedése folytán elmarad — s a „Rip van Vinkle” kerül színre, a czim-szerepben Tauffernéval.

— **A vadászok** a bécsi Burg színház és a nemzeti színház nagy sikert arattott vig-játéka — szombaton kerül színre. — Sokan kérdik mik ezek a vadászok? Nos hát ezek az urak egy kis „club”-nak a tagjai, kiknek működésük abból áll, hogy a védtelen nőket szerelmükkel tüdözik lépten nyomon, s ebből jótörőmán sportot üznek. A darab Östendeben játszik. A főbb szerepeket Arday Ida, Palotay P., Vertán Anna, Péchy, Balassa, Gótt, He-gyessy, Hatvani és Mátray J. játszák.

— **Blaháné Debreczenben.** Egy késő délutáni órákban érkezett távirat tudatja, hogy Blaháné szombaton este városunkba érkezik, s vasárnap megkezdő négy estére terjedő vendégjátékai sorozatát. Először a „Piros bugyelláris”-ban játszik. Előjegyezni már holnaptól kezdve lehet.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.
Holnap pénteken, 1890. április 25-én, gyermek és népelőadás leszállított helyárrakkal.
Tündérfátyol.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Kerecz Vilmos.
Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint Debreczenben HEIDER ANTAL urnál (Nagytemplom-tér, Senczinger-ház) készítményeimből gyári raktárt rendeztem be, mely köztülményt nyilvánosságra hozván, megbízottamat a mélyen tisztelt közönség hazafias jóindulata és pártfogásába ajánlom,

tisztelettel
Haltenberger Rezső,
mech. len és pamutszövő-gyáros,
EPERJESÉN.

Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság
Teljesen befizetett 1 millió firt alaptőkével elvállal:

Jégbiztosításokat a legolcsóbban és a legelőkényebb módon.
Hat évi biztosításnál 1 évben ingyen biztosít.
Nem csinál semmitéle nehezítő feltételeket, mint azon vegyesbiztosító társulatok, melyek egyuttal a tüzbiztosítás megkötését is követelik.
Az előforduló károkat gyorsan és előzékenyen beüteti meg saját közegével által.

Felvilágosítással készségesen szolgálnak: az igazgatóság Budapestén Gizella-tér 7.
az Assicurazioni Generali házában, valamint a vidéken: összes fő- és alügynökségei, melyek az Assicurazioni Generali ügynökségei-nél vannak.

Kunz József és Társa
DEBRECZEN, kistemplombazár.
Ajánljuk a következő lakás-berendezési czikkeket:
Jotta és manilla futó-szőnyegek
20 krtól feljebb.
TAPESTRY
szőnyegek méterje 1 firt 40 kr.
Brüsser, Velvet-futók
dus választékban, — melyekből összeállított szőnyegek minden nagyágban készíttetnek.
S M Y R N A
szőnyegek
□ méterenkint 10—12—14 forintjával.
Ágyel való és pamlag szőnyegek,
Butorkelmék, ágy és asztalteriök.
Szöve és csipke függönyök,
Piket, tricó, plüss és flanel nyári takarók,
Paplan és matrácok.

Kardos Lászlónál
kaphatók biztos színű nőiruha zefirek olcsótól a legfinomabbig.
Surah és gyapju ablak függönyök
páratlan szép kiállításban valódi
Jaeger gyapju flu-öltönyök,
mosható, rendkívüli tartós és igen formás tavaszi és nyári használatra.

SZABÓ LAJOS FIAI
özég
DEBRECZEN, RÓZSATÉR.
A tavaszi idényre raktárra érkeztek:
NŐI RUHASZÖVETEK,
hozzáváló legújabb zsinórdisszel.
Nyári mosó kelmék:
Cretonek,
Indish-Foulard es Zephirek.
Nadrág szövetek.
Napernyők és esernyők.
Férfi Chiffon ingek.
SZŐNYEGEK, ÁGYTERITŐK,
Paplanok,
Női és gyermek harisnyák.
Shines és fekete selyemkendők.
Nagyválaszték:
gyászszövetekben.

Ignácot, Somváry Loránt és Temetvényi Oszkár urak megvető pillantással illették és midőn méltatlankodásunknak tüntető körmenetben adtunk volna kifejezést a megbántott társadalmi rend kiengesztelésére, azon hir terjedt el Nagy disznódszerte, hogy az egész osztályt felesapatta az igazgatóság. E rágal-mazó állhir ellen a leghatározottabban tiltakozunk és azoknak terjesztőit nem tartjuk tisztességes embereknek.

Nagy Disznód. Datum.
60 aláírás.
Nem kevésbé érdekes a következő is:
„Nyilatkozat.
Eösházy Aladár, Somváry Loránt, Temetvényi Oszkár, dr. Rózsáligeti Samu és Palotássy Lipót urak városzerte híresztelik, hogy a Kohn Mór hecz alkalmával tartott kontrabanketten e nemzetközi kifejezést: „auf-schreiben” egyszer sem használták. Exponált állásom kénszerit kijelentem, hogy ez állítás nem felel meg a valóságnak.
Nagy-Disznód. Datum.
Moskovits Lipót, a „Hizlaló” főpincése.
Sic itur ad infinitum . . .
A türelmes hírlapolvasó közönség most már nekem is megenged elkövetni egyet:
„Nyilatkozat.
Azon híresztelő véleménynyel szemben, hogy én e tárczát a helyi viszonyokból merítve, tanuság képen írtam, határozottan kijelentem, hogy távolról sem volt szándékom ironiát írni.
Datum.
Calamus.

azon nap helyi la-
megbizot-
y elégté-
szarkasz-
segédeit
ozzá illő
ak, más
Mór urat
megbizónk,
ánt,
Oszkár,
Aladár ur
i.”
tkozatok
yi Oszkár
segédei,
ízletében
tt, mely
bemuta-
a plafon
a voltam,
a. Neve-
ló közön-
Náci.
ncz.”
meg pár
növendé-
magun-
kat Spitz

A női szépség — ékesség.
 A Bergmann és társaság drezdai
Lanolin-kéntej-szappan
 naponta használata által megkapjuk a gyöngéd, vakító fehér arcszint.
 Kapható dronként 45 kr-ért Dr. Rothschneek (Telefon 5. sz.) gyógyszerüzében és Baum Miksánál.

Az ipar terén
ujraalakításokat
 melyekhez jó siker biztosítottak látszik, egy bécsi cég előmozdít. Tudakozódhatni a „Kapitalist” szerkesztőségénél, Wien, I. Minoritenplatz 4.

Dr. Borbély Imre

med. universalis fogorvos
 Debreczen, piacz-utca 1711. sz.

2505.
 1890.
Arlejtési hirdetés.

med. universalis fogorvos
 Debreczen, piacz-utca 1711. sz.
 Rendel d. e. 9-12 } óráig.
 d. u. 3-5 }
 Elküldés után készült fogpora, szájvize, fogkefeje kapható helyben az összes gyógyszerárakban. Szent-Királyi és Kalenda díszmü és Beke László női divat üzletében.
 Főraktár Muraközy gyógyszerárakban.

2505.
 1890.

Arlejtési hirdetés.

A kishatvan-utczán 1407-dik sz. alatt levő telken és a késes-utczán kívül előállítandó tanterem és tanítói lakás építési munkáinak felvállalására, a folyó évi április hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor, a városház nagy termében írásbeli zárt ajánlat elfogadása mellett nyilvános árlejtés tartatik.
 Az árlejtésen kiadandó munkák következők:

A. A kishatvan-utczai iskola felújításánál.

I. Kőműves munka — 4036 frt. 27 kr.
 II. Ács munka — 1381 frt. 27 kr.
 III. Vegyes munkák — 880 frt. 44 kr.
 IV. Falvasak, vasajtó — 170 frt. 50 kr.
 V. Bádogos munka — 159 frt. 61 kr.
 együtt: 6628 frt. 09 kr.

B. A Késes-utczán kívül építendő iskolánál.

I. Kőműves munka — 4837 frt. 06 kr.
 II. Ács munka — 1451 frt. 38 kr.
 III. Asztalos munka — 886 frt. 35 kr.
 IV. Vegyes munkák — 499 frt. 10 kr.
 V. Kerítés kut — 396 frt. 00 kr.
 együtt: 8069 frt. 89 kr.

Az 50 kr-os bélyeggel és 5%-ot tevő bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok, melyek a fenti határidőig a polgármesterhez adandók be, a szóbeli árlejtés befejezte után bontatnak fel.

A szóbeli árlejtésben részt venni akarók a költség számításai összegnek 5% át tartoznak bánat pénzül letenni. — A munkák részletekben vagy együttesen is felvállalhatók.

Felhívotnak vállalkozni szándékozók, hogy fenti időben és helyen jelenjenek meg illetve zárt ajánlataikat kellő időben adják be.

Kelt Debreczen 1890. ápril 3-án.

A városi tanács.

SCHLICK-féle
 Gyár és irodák
 VI., külső váci-ut 1696/99. sz.
 Vasöntőde és Gépgyár
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN.
 Városi iroda és raktár:
 VI. Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánlja kitünő és szilárd szerkezetű, számos első díjakkal kitüntetett:
SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekéit
 és szabadalm. mélyítő ekéit,
 mélyítő ekéit önzvetéssel, eredeti Schlick és Vidatsféle
egyvasu ekéit,
 talajmivelő eszközöket, boronáit és rögtörő hengereit.

Schlick-féle szab. „**HALADÁS**” sorbavetőgépeit.

Szóróvető gépek, többvasu ekékre alkalmazható tengeri- és répa-ültető készülékek. — Készletben vannak továbbá: köz- és járgánycséplő készülékek, gabonatisztító rosták (Baker és Vidats rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri motorok és daráló, őrlőmalmok és olajmalom berendezések. — Eredeti amerikai kévekő és marokrakó arató gépek és fűkaszálo gépek.
Legjutányosabb árak.

Előnyös fizetési feltételek. Arjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve.
 Jegyzet. Van szerencsénk ezennel t. cz. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky utca 14. sz. alatt lévő irodánk legzagyobb részét a külső váci uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal ezen irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint hogy ugyanott építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.
 Kiváló tisztelettel
 A Schlick-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.
 Minta raktár Debreczenben: TRNKA FERENCZ urnál.

Nagy üzlethelyiség kiadás.

A hatvan- és piacz-utca sarkán lévő házban kiadó a hatvan-utczára néző oldalon egy nagy helyiség, a mi több üzlethelyiségre átváltoztatható is, egyleteknek igen alkalmas.

Ertekezhetni Tóth Gyula vaskereskedésében.

Mödlingi CZÍPÓGYÁR.

Legolesőbb bevásárlási forrás!
 Legnagyobb választék mindennemű
ozipő árúkbán
 nők, férfiak és gyermekek részére.

A legdivatosabb alakban, legjobb anyag és legolesőbb árak.

A gyári árak gyártmányunknál, tudvalevőleg a talpra be vannak vésvé.

Raktárom: N-várad-utca 2130.

Miskolczy-féle ház, a megyeház mellett.

Javítások jutányos árban elfogadtatnak.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.
Padlózatok számára:
 Keil Alajos
Padlózat-fénymáz
 Bécsből
 mint legkitünőbb mázólo-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép fényes és tartós, — 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr.
 — 1 kis " " " " 68 "

Keil Alajos Bécsből
Viaszk-kenőcsét
 mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szert kemény padló számára, —
 1 köcsög ára 60 kr.
 legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda.
 DEBRECZENBEN, a városháza épületében.
 Megrendelések olyan helyekről a hol raktárak nincsenek Alois Keil Wien IV. Resselgasse 5. gyári raktárunkban intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt. o. é.

„HUSZ PARK” POPRÁDON
 a Kessa-oderbergi vasut állomása a magas Tatra alján, 676 mtr. a tenger színe felett, gyönyörű fekvéssel, kellemes és nagyon olcsó, jól berendezett

éghajlati gyógy- és nyaralóhely,
 gőzpontja minden a központi Kárpátokban tehető kirándulásnak.
GYÓGYESZKÖZÖK: hidegvízgyógyintézet, törpefenyű- és kádfürdők, villany gyógymód, belélegzések, massage; mindenféle ásványvizek készletben. Sikerrel használtatik: emésztési és vérképződési zavaroknál, czuzbajok, Scrophulosis- és görvélykór, a légző szervek idült hurutjánál, mint utókura Karlsbad, Franzensbad és Marienbad után, lábadozóknál nehéz betegségek után, bujakór-, bőr betegségek, és idegbajoknál.

Fürdőorvos: M. U. Dr. HANKO ARTHUR.
 Kitünő lakás és ellátás. Czukrázda, kávéház, olvasó- és társalgó termek, bazár, állandó zenekar. A magy. orsz. Kárpátgyógyintézet tudakozódó intézete és egyszerű muzeuma. Vasuti-, távirde- és posta állomás. — Kimenő értesítők kívánatra bérmentve és ingyen.

Fürdőbérlet: SUFFLAY TESTVEREK.

A „Debreczeni Ellenőr” könyvkötészetében
 mindenféle diszes és egyszerű
könyvkötői munkák
 gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítettnek.